

Секція 2. Теорія і методика навчання
Інна ФОРОСТЮК к. пед. н., доцент,
доцент кафедри іноземних мов професійного спрямування
Національний університет харчових технологій,
м. Київ, Україна

ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗДОБУВАЧАМ ЗВО В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Період дистанційного навчання виявився складним випробуванням як для здобувачів вищої освіти, так і для викладачів. Серед психологічних та суто професійних складнощів виділяють також наступні: стрес для викладачів, соціальна ізоляція, труднощі з вимірюванням та перевіркою засвоєння знань, проблеми, пов'язані зі створенням, підтримкою та покращенням дистанційного навчання (UNESCO, 2020).

В цих умовах питання впровадження інноваційних методів у вищій освіті України з урахуванням дистанційного та, в перспективі, змішаного навчання є найбільш актуальним, оскільки різка зміна соціальних умов веде до того, що з часом проблеми, які стали очевидними, перетворюються на нові можливості. Ретельного вивчення та обґрунтування з науково-практичної точки зору потребують такі теми, як зміст форм навчання, нові методи і технології викладання іноземних мов та особливості даного процесу в умовах закладів вищої освіти.

Про актуальність питань дистанційної та змішаної форми навчання свідчать статистичні дані Google Trends. У лютому - березні 2020 року достатньо високою була популярність пошукового теми «дистанційна освіта». Запити за темою «змішане навчання» різко збільшилися у кількості в серпні, перед початком 2020-2021 навчального року і залишаються на високому рівні. У рекомендаціях МОН щодо впровадження змішаного навчання у закладах передвищої та вищої освіти зазначається, що окрім переваг у вивченні певних дисциплін такий тип навчання дозволить забезпечити: узгодження змісту освітніх програм; постійний моніторинг

якості освіти; демонстрацію окремих курсів потенційним вступникам; можливу комерціалізацію навчального контенту (Рекомендації, 2020: 5).

На даний момент вже можна зробити висновок, що викладання іноземної мови у дистанційному форматі з використанням Інтернет ресурсів суттєво виграє, оскільки до рук творчого викладача потрапляє інструмент з широкими можливостями. На результат навчання, звичайно, впливає наявність комп'ютерної грамотності у викладачів, вміння підготувати потрібні матеріали, підібрати цікавий контент, правильно використати існуючі програми. Практика останнього року показує, що на перший план виходить і, водночас, починає вирішуватися одна з важливих проблем – рівень комп'ютерної грамотності викладачів і студентів. Основна мета викладача – донести матеріал цікаво і зрозуміло, і за можливості оформити його так, щоб студент мав змогу попрактикуватися он-лайн, прослухати необхідний аудіо матеріал, надати відповіді на поставлені запитання, міг практикувати усне мовлення. Студенти, в свою чергу, знаходяться в умовах, коли необхідно швидко розбиратися в технічних принципах роботи і включатися в навчальний процес, самостійно знаходити і опрацьовувати додатковий матеріал. Саме від сформованості комп'ютерних вмінь всіх сторін, задіяних в освітньому процесі, часто залежить результат. Можливість організувати навчальну діяльність забезпечують різні платформи. Більшість ЗВО використовує платформи MOODLE, Google Class. Для проведення он-лайн занять викладачі освоїли такі сервіси як ZOOM, Google Meet, тощо. В короткі строки викладачам довелося опанувати можливості різноманітних існуючих навчальних платформ, іноді комбінувати їх для досягнення мети заняття.

Навчання читанню, аудіюванню, говорінню та письму он-лайн дещо відрізняється від того ж процесу в аудиторії, однак воно також може бути результативним. При навчанні говорінню (за умов використання відео) викладач може бачити і чути студентів так само, як і в аудиторії, але виправлення помилок доводиться відкладати на момент, коли студент

закінчує виступ, адже він зазвичай не може вчасно почути виправлене слово чи фразу. Помилки студентів краще записувати і проводити обговорення чи роз'яснення пізніше. Викладачу на допомогу приходять чат або мова жестів, що, як показала практика, є досить результативним. Існує можливість студентам записати себе і прослухати результат, або навіть перезаписати для покращення остаточної «версії». ZOOM дає також чудову можливість розвести пари або маленькі групи студентів у різні сесійні зали (breakout rooms), що допомагає одночасно готувати діалоги або обговорювати дискусійні теми. Викладач може відвідувати групи, слухати й допомагати у виконанні завдань.

Навчання читанню на заняттях он-лайн не відрізняється від аудиторних зустрічей. Ситуація при викладанні он-лайн навіть краще, тому що існує технічна можливість поширити текст на екран для усіх студентів одразу, в наслідок чого зникає ситуація відсутності підручника. Викладач виділяє необхідні для прочитання частини тексту.

Процес навчання аудіюванню при використанні дистанційних технологій також отримує більш широкі можливості. Викладач може включити для прослуховування аудіо або відео файл всім студентам, не застосовуючи додаткового обладнання. Єдина необхідна умова – наявність доступу до Інтернету.

При навчанні письму викладачу доводиться досить творчо підходити до завдань, робити інтегровані заняття, давати такі завдання, щоб наприкінці, необхідність написання висновку або кінцевої ідеї виявилось логічним продовженням попередньої дискусії. Підготовка подібних завдань вимагає додаткової роботи, але цей вид діяльності важливий, особливо, наприклад, у діловій мові. Тут можуть допомогти інструменти Google Docs – такі, наприклад, як питання з відкритою відповіддю, що використовується в анкетуванні. Результатом може бути есе, або діловий лист.

Таким чином, існують багато он-лайн ресурсів, які зручно використовувати під час дистанційного навчання, і які також зберігатимуть

всі свої переваги і при змішаному навчанні, перетворюючи проблеми, з якими учасники освітнього процесу стикнулися на початку цього складного періоду навчання на користі можливості.

Література

1. Adverse consequences of school closures // UNESCO : веб-сайт. URL: <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/consequences> (дата звернення: 01.02.2021).
2. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти. *МОН* : веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2020/zmyshene%20navchanny/zmishanenvchannia-bookletspreads-2.pdf> (дата звернення: 30.01.2021).